سلامت

بحران جدی پرستار در ۵ استان

ایسنا: معـاون پرستاری وزارت بهداشت با بیان اینکه وضعیت پرستاران از نظر پراکندگی خوب نیست، توضیح داد: «سیستم بهداشتی و درمانی کشور با انباشت نیرو در غرب کشور مواجه است؛ درحالی‌که استان‌های بوشهر، هرمزگان، تهران، خوزستان و سیستان‌وبلوچستان به‌شدت کمبود نیرو دارند. نسبت پرستار به تخت در برخی اسـتان‌های کشـور از میانگین کشـوری پایین‌تر است؛ مثلا نسبت پرسـتار به تخت‌های بیمارسـتانی اسـتان خوزسـتان ۰.۶، برخی مناطق استان سیستان‌وبلوچستان ۰.۵ و استان بوشهر نیز ۰.۷ است». عباس عبادی با بیان اینکه بیـش ۲۱۵ هزار نفـر در مراکز دولتی و خصوصی خدمت ارائـه می‌دهند، افزود: «پرسـتاران حدود ۱۴۵ هزار نفر از جامعه ۲۱۵هزارنفری گروه پرستاری شاغل در مراکز درمانی کشور را تشکیل می‌دهند. سهم گروه اتاق عمل و هوش‌بری از گروه پرستاری کشور به ترتیب ۲۲ هزار و ۱۶ تا ۱۷ هزار نفر است. کمک‌پرستاران و بهیاران نیز سـایر این گروه شغلی را تشکیل می‌دهند». او درباره نیروی پرستاری مورد نیاز سیسـتم بهداشتی و درمانی کشـور توضیح داد: «هنگامی که از نسبت پرستار به تخت بیمارستانی سخن به میان می‌آید، موضوع کمبود پرستار نمایان می‌شود. من بر این باور هسـتم که وزارت بهداشـت در حوزه «آموزش» نسـبت به «جذب و نگهداشت» عملکرد بهتری دارد. آخرین آزمون استخدامی وزارت بهداشت در ۲۷ شهریور سال جاری برگزار شد و تعداد متقاضیان کل کشور حدود ۲.۵ برابر ظرفیت آزمون استخدامی بود. اما شرایط برخی شهرها مانند تهران متفاوت بود، به نحوی که تعداد متقاضی کمتری از سـهمیه تخصیص‌یافته داشتند». عبادی ادامه داد: «اگـر قانون‌گذار یـا نهادهای خارج از وزارت بهداشـت در نظر دارنـد به وزارت بهداشـت کمک‌کنند، باید برای افزایش ظرفیت رشـته پرستاری فشار وارد نکنند، بلکـه باید در ارتباط با جذب و موضوع مهم‌تر از جذب یعنی نگهداشـت نیروی انسانی فشار وارد کنند. گاهی اوقات موفق به جذب حداقلی نیرو می‌شویم اما به دلیل اینکه نظام پرداخت کشور یک نظام متعادل نیست، برخی همکاران پرستاران یک تا دو سال پس از جذب، ترک خدمت می‌کنند. معیشت، نقش مهمی در زمینه نگهداشـت پرستاران دارد. همچنین زنان بخش بزرگی از گروه پرستاری را تشکیل می‌دهند؛ این احتمال وجود دارد که به واسـطه ازدواج و فرزندآوری نتوانند میان نقش خود در خانواده و شغلی که دارند، توازن ایجاد کنند و به همین دلیل نسبت به ترک خدمت اقدام می‌کنند». عبادی درباره مشکل اصلی پرستاران توضیح داد: «مسـائلی که در ارتباط با پرسـتاران مطرح می‌شود، مختص آنها نیست، بلکه به واسطه مطرح‌شدن آن در رسانه‌ها این‌طور به نظر می‌رسد که مشکل اختصاصی پرستاران اسـت. پرستاران فشار شغلی بسـیار زیادی را متحمل می‌شوند و برای خروج از این فشار کاری به ترک خدمت یا کم‌فروشی روی می‌آورند که البته میزان کم‌فروشی نسبت به ترک خدمت بیشتر است». او درباره پیامدهای ترک موقعیت شغلی تأکید کرد: «هنگامی که پرستاران نسبت به ترک موقعیت شغلی خود اقدام می‌کنند، مردم و اقتصاد سلامت متضرر می‌شوند. اگر یک بیمار به دلیل ابتلا به یک بیماری می‌بایست دو روز در بیمارسـتان بستری شود، مدت‌زمان بستری به دلیل کاهش کیفیت خدمات افزایش می‌یابد. افزایش مدت‌زمان بستری در بیمارستان، نه‌تنها هزینه بیشـتری به وزارت بهداشـت و مراکز درمانی تحمیل می‌کند، بلکه سبب افزایش پرداخت از جیب مردم می‌شـود. اگر هزینه‌هایی از این دست را در زمینه نگهداشـت نیروی پرستاری به کار گیریم، بسیاری از مسائل و مشکلات حل می‌شود». او در ادامه درباره چرایی و علل کمبود پرستار در کشور توضیح داد: «به دلیل اینکه ضعف در استخدام و نگهداشت داریم، با چنین مسائلی مواجه هستیم. همچنیـن به دلیل اینکه افرادی که شـرح وظایف و حقوق پرسـتاران را تعریف می‌کننـد، درکی از سـختی کار پرسـتاران ندارند. بروز چنین مسـائلی شـاید با سیاست‌گذاران حوزه پرستاری و همچنین رسانه‌هایی باشد که با خیرخواهی پای کار آمده‌انـد، اما این موضوع سـبب بزرگ‌نمایی مشـکلات شـده اسـت. برخی سیاست‌گذاران، پرستاران را در مجامع خصوصی گروهی زیاده‌خواه تلقی می‌کنند، اما در مجامع عمومی چنین اظهارنظرهایی نمی‌کنند. بخشـی از تقصیرات برای تصمیم‌گیران اسـت که البته خود من هم عضوی از این گروه هستم؛ ما برای حل یک مشکل گام برمی‌داریم اما هنگامی که یک طرح هنوز به دستاورد تبدیل نشده، آن را در رسانه‌ها مطرح می‌کنیم. وقتی چنین مسائلی در رسانه‌ها مطرح می‌شود که یک امتیاز را برای پرستاران در نظر گرفته‌اند، مردم تصور می‌کنند آن امتیاز لحاظ شـده است. متأسفانه چنین مسائلی سبب شـده تصویر پرستاری در اذهان مردم مخدوش شـود». عبادی در بخش دیگـری از صحبت‌هایش، دربـاره مهاجرت پرستاران نیز توضیح داد: «سازمان‌های «نظام پرستاری» و «نظام پزشکی» گواهی صلاحیت شغلی پرستاران و پزشکان را صادر می‌کنند. براساس گزارش سال ۱۴۰۲ سازمان نظام پرستاری، حدود سه هزار گواهی صلاحیت شغلی صادر شده که این میزان با کاهش ۳۵درصدی در سـال گذشته به هزارو ۸۰۰ مورد رسید. همچنین سازمان نظام پزشکی کاهش ۱۸درصدی صدور گواهی صلاحیت شغلی در سال گذشته را تجربه کرده است».

روایت مرضیه از قمه‌کشی در پارک نهج‌البلاغه

وحشت در تونل نور

ریحانه جولایـی: عصر جمعـه، ۲۵ مهرماه، یکی از همان روزهـای پاییزی تهران بود کـه هوای ملایم و آفتـاب کم‌رمق، خانواده‌های زیـادی را به پارک نهج‌البلاغه کشانده بود؛ یکی از بزرگ‌ترین فضاهای تفریحی غرب تهران که قرار بود مأمن آرامش باشد، نه میدان خشـونت. مرضیه و خانواده‌اش هم برای سـاعتی قدم‌زدن و استراحت راهی پارک شدند؛ اما مسیرشـان در تونل معروف میان فـاز یک و دو، به صحنه‌ای از ترس، خون و بی‌پناهی تبدیل شد.

عکس: سعید ربیعی، باشگاه خبرنگاران جوان

سابقه تاریک یک پارک مشهور

پارک نهج‌البلاغه سال‌هاسـت که یکی از محبوب‌ترین مقاصـد تفریحی شـهروندان تهرانی اسـت؛ امـا در کنار شـهرتش به خاطـر فضای سـبز و مسـیرهای پیاده‌روی طولانـی، نـام آن بارها در خبرهای ناگوار هم تکرار شـده است. در زمستان سال گذشته، قتل یک مرد جوان در همین پارک خبرساز شد. او و نامزدش هنگام پیاده‌روی در تاریکی شـب هدف حمله دو زورگیر قرار گرفتند و پسر جوان جان خود را از دست داد. پلیس بعدتر از بازداشت اعضای باندی خبر داد که در مسیرهای تاریک پارک و اطراف آن دست به سرقت‌های خشن می‌زدند.

این تنها حادثه مرگ‌بار نبود. در پرونده‌ای دیگر، چند نفر با قمه و چاقو به رهگذران پارک حمله کردند و اموالشـان را ربودند. مسـئولان شهری هر بار وعده «افزایش گشـت‌های امنیتی» را دادند، اما به‌گفته بسیاری از شهروندان، هنوز نقاطی در پارک وجود دارد که «امنیت» در آنها بیشتر شبیه به واژه‌ای روی تابلوست تا واقعیتی قابل لمس. تونل نور همان مسیری که فاز یک و دو پارک را به هم وصل می‌کند، یکی از همین نقاط کور است.

آغاز یک عصر خانوادگی

مرضیه روایتش را از آن روز این‌گونه آغاز می‌کند: «حدود ساعت چهارونیم بعدازظهر با خانواده‌ام، خانواده برادرم و خانواده خواهرم برای پیاده‌روی رفتیم. بچه‌ها با شور و شوق دویده بودند جلو. هوا عالی بود. از مسـیر تونلی رفتیم که فاز یک و دو را به هم وصل می‌کند، اسـمش تونل نور است. من کمی از بقیه عقب ماندم که ناگهان دو نفر از پشـت سـر به من حمله کردند. احتمال می‌دادم قصد دزدی دارند. کیف همراهم نبود و احتمال دادم شاید دنبال طلا یا موبایل بودند. یکی از آنها از پشت روسـری‌ام را گرفت و مرا به زمین کوبید. شـوهرم و برادرم هنوز از تونل خارج نشـده بودند. وقتی صدای درگیری را شنیدند، برگشتند سمت من. طبیعی بود، هر مردی وقتی ببیند همسرش را زده‌اند، خودش را می‌اندازد وسط». درگیری شروع می‌شود. دو مهاجم ابتدا بدون سلاح هستند اما با مشت و لگد حمله می‌کنند. وقتی برادر و شـوهر مرضیه درگیر می‌شـوند و مقاومت می‌کنند، دو نفر دیگر به مهاجمان اضافه می‌شوند؛ این بار نه با دست خالی که با قمه و چوب به دوستانشان می‌پیوندند.

مرضیه می‌گوید: «چهار نفر شـدند. قمه‌ها حدود نیم‌متر طول داشـتند. همسـرم را زدند چون مقاومت می‌کرد. خون از سر و صورتش می‌رفت. شوهر خواهرم را لخت کردند و با کمربند زدند. او مردی ۵۰ساله و بیمار اسـت. همه این اتفاق‌ها جلوی چشم ما، جلوی چشم چهارتا بچه خردسال رخ داد. صحنه وحشتناکی بود».

بچه‌ها و رد خون در تونل

در میان فریادها و ترس، چهار کودک خردسـال، دختر ۱۰ساله مرضیه، پسر هشت‌ساله برادرش، دختر چهارساله خواهرش و نوزاد ۱۸ماهه‌ای در کالسکه با چشمانی وحشت‌زده شاهد این صحنه‌ها بودند و به‌شـدت گریه می‌کردند. مرضیه می‌گوید: «بچه‌ها شوکه شـده بودند. کل مسیر خون‌آلود شـده بود. بعدا دیدیم چند متر از مسـیر تونل پر از خون همسـرم بود. مردم دور ما جمع شده بودند اما همه ترسیده بودند. دو، سـه جوانمرد فقط جلو آمدند که آنها را هم زدند».

آن‌طـور که مرضیه می‌گوید در همان لحظات چند نفر با پلیس تمـاس گرفتند اما تا پلیس برسـد زمان زیادی طول کشـید. بهانه پلیس هم این بوده که آدرس دقیق ندادید تا مأمور بتواند شـما را پیدا کند. او می‌گوید: «از پنج شماره مختلف زنگ زدیم. حتی خودم با پلیس صحبـت کردم و گفتم مگر تهران چندتا پارک نهج‌البلاغه دارد؟ چندتا پل معلق یا تونل دارد؟ چرا نمی‌توانید ما را پیدا کنید؟».

مرضیه تأکید می‌کند که بیش از یک ساعت و نیم طول کشید تا نیروهای پلیس به محل برسند: «اورژانس زودتر رسید، ولی آنها هم گفتند این قسمت جزء محدوده کاری ما نیست! همسرم خون زیادی از دسـت داده بود. مسیر تندرسـتی پارک به اسم راه فدک معروف اسـت. همان‌جا بودیم. اعتراض کردیم که چرا دیـر آمدید، گفتند وظیفه ما نبود. اما بعد فهمیدیم که دقیقا جزء محدوده‌شان بوده».

نگهبانی که حتی از کیوسک بیرون نیامد

مرضیه از رفتار نگهبانان پارک هم به‌شدت گلایه دارد: «در تونل یک کیوسک نگهبانی بود. نگهبان داخل بود اما حتی برای چند لحظه از جایش بیرون نیامد که ببیند چه خبر شده. نه تماس گرفت، نه بی‌سـیم زد. با خودم گفتم شاید ترسیده، طبیعی اسـت انسـان در این شرایط بترسـد، اما دست‌کم می‌توانسـت به جایی، به کسـی، به نیروهای امنیت پارک زنگ بزند. بعد از درگیری، نگهبانان موتورسـوار هم آمدند ولی گفتند قانون اجازه نمی‌دهد کسی را سوار کنند تا دنبال مهاجمان برویم. شـوهرخواهرم با بـدن زخمی گفت من سوار می‌شوم و نشان می‌دهم کجا رفتند، گفتند نه، ضابطه ما اجازه نمی‌دهد. برای مردم عادی که می‌رسند قانون‌مدار می‌شوند».

مرضیه در ادامـه می‌گوید: «اصـلا نگهبانان با پلیس تماس نگرفته بودند، در حالی که گفتند تماس گرفتیم. چون پلیس وقتی رسـید سراغ من را گرفت، یعنی با شماره من تماس گرفته شده بود، نه آنها».

ورود دیرهنگام پلیس

به گفته مرضیه، حدود یک سـاعت و نیم بعد از حادثه، یک پلیس با موتور بدون تجهیزات وارد صحنه می‌شود. مرضیه می‌گوید: «هوا تاریک شده بود. ما هم ترسیده و شوکه بودیم. اعتراض کردیم که چرا دیر آمدید. می‌گفتند آدرس اشـتباه داده‌اید. می‌گفتم ما که گفتیم تونل نور، مگر چندتا تونل نور داریم؟ قمه‌کش‌ها رفته بودند، خطری نبود، فقط بیایید و گزارش بگیرید. ولی حتی آن موقع هم برخوردشان سرد بود».

او اضافه می‌کند که همسـرش به بیمارستان منتقل شـد و پزشکان گفتند خون در سرش لخته شـده اسـت و باید بسـتری بماند: «از فردای آن روز خودم افتادم دنبال پیگیری. رفتم دفتر مدیریت پارک».

دیوار سکوت در دفتر مدیریت

آن‌طـور که مرضیه می‌گوید، برخورد مدیر پارک نهج‌البلاغه چیزی که انتظار داشـت نبود. او این دیدار را این‌طور روایت می‌کند: «به دفترشان رفتم و گفتم اجازه بدهید دوربین‌ها را چک کنیم. گفتند باید روال قانونی طی شـود. ما هم از طریق دفاتر الکترونیک قوه قضائیه شـکایت کردیم و بعد نامه گرفتیم برای بررسـی دوربین‌ها. با آن نامه برگشـتیم پیششان، اما باز ما را حواله دادند به بخش‌های بالاتر. گفتند دسترسـی ندارم! برایم سؤال است چطور مدیر پارک دسترسی به دوربین‌های محل کار خودش ندارد».

او می‌گوید چهار روز تمام میان شهرداری، حراست و دفتر حقوقی پاس داده شده تا بالاخره اجازه دیدن تصاویر را بگیرد: «وقتی بالاخره تصاویر را بررسی کردیم، فهمیدیم همان‌جا که حمله شده نقطه کور اسـت. هیچ دوربینی وجود نداشـت. اطراف تونل هم دوربین‌ها خیلی محدودند. یعنی نه‌فقط امنیت نیست، حتی امکان پیگیری بعد از حادثه هم نیست».

زخم‌های تازه روی زخم‌های کهنه

برای مرضیه، ضربات قمه و صحنه‌های خون فقط بخشی از ماجرا بود؛ زخم اصلی از بی‌تفاوتی و بی‌پناهی آمد. او می‌گوید: «ما مصدوم بودیم، ولی خودمان دنبال سـرنخ می‌گشتیم. خودمان باید کارآگاه می‌شدیم. از پلیس حمایتی ندیدیم، از شهرداری هم کمکی به ما نرسید. حتی یک همدردی سـاده هم نکردند. مدیر پارک نه‌تنها همدردی نکـرد، بلکه ما را متهم کرد که چرا اصلا آنجا بودیم! انگار ما مقصریم که جمعه عصر برای پیاده‌روی به یک پارک نزدیک خانه رفتیم».

او می‌گوید که بارها به دفتر مدیریت مراجعه کرده و هر بار با سردی روبه‌رو شده است: «هیچ‌کس نگفت متأسـفم. هیچ‌کس نگفت پیگیری می‌کنیم. فقط پـاس‌کاری و بی‌تفاوتی بود. این برای من و خانواده‌ام از خود حادثه آن شب دردناک‌تر بود».

هیچ‌کس مسئولیت را به عهده نمی‌گیرد

حادثـه خانواده مرضیه در همان نقطه‌ای رخ داده که پیش‌تر هم شـهروندان از نبود روشـنایی و نگهبـان گلایه کرده بودند. تونل نور، با طولی حـدود ۱۵۰ متر، فازهای اصلی پارک را به هم وصل می‌کند و در سـاعات عصر و شـب به دلیل سایه‌روشن شدید و مسـیر باریکش، محل مناسبی برای پنهان‌شدن مهاجمان است.

این اتفاق‌ها در حالی رخ می‌دهد که بخش زیادی از مشـکلات امنیتی در بوستان‌ها به نبود تعریف روشـن از وظایف میان شهرداری، نیروی انتظامی و شرکت‌های پیمانکار برمی‌گردد. نگهبانان اغلب از نیروهای پیمانکاری هسـتند و اختیار اقدام مستقیم ندارند. همین خلأ باعث می‌شود در لحظات بحرانی، کسی مسئولیت را بر عهده نگیرد.

آن‌طـور کـه مرضیه می‌گوید برخورد مدیر پـارک نهج‌البلاغـه چیزی که انتظار داشت نبود. او ایـن دیدار را این‌طور روایت می‌کند: «به دفترشـان رفتم و گفتم اجـازه بدهید دوربین‌ها را چک کنیم. گفتند باید روال قانونی طی شـود. مـا هم از طریق دفاتر الکترونیک قوه قضائیه شـکایت کردیـم و بعـد نامه گرفتیم برای بررسـی دوربین‌ها»

ادامه در صفحه ۱۰

مدرسه

تبدیل معلمان به کارگران فرهنگی

ایلنا: رئیس دانشـکده روان‌شناسـی و علوم تربیتی دانشـگاه علامـه طباطبایی گفت: «برنامه درسی متمرکز ما باید تغییر کند. اگـر تغییر نکنـد، واقعا ایـده «مرگ مدرسـه» حتما محقق خواهد شـد و این اتفاق خیلی هم طول نمی‌کشد». مصطفی قادری ادامـه داد: «معلم باید فیلسـوف و اندیشـمند باشـد. باید حداقل در زمینه درسـی که تدریس می‌کنـد، چندین کتاب خوانده باشـد تـا بتواند مثـلا اگر موضوع پرندگان باشـد بتواند در مورد آنها صحبت کنـد. باید پرنـدگان بومی اسـتان خود را بشناسـد. باید فرهنگ و ویژگی‌های بومی ایـن اسـتان را بشناسـد. در ایـن صورت دانش کاربردی می‌شـود. امروزه معلمان ما بـه کارگـران فرهنگی بدل شـده‌اند و نه اندیشـمندان فرهنگی. مـا آنها را از هر لحاظ بسـیار ضعیف نگه داشـته‌ایم». او در ادامه در پاسـخ به این پرسـش که چرا تمایل دانش‌آموزان به حضور در مدرسـه و آموزش رسـمی در کنار افت معدل کل کشور در حال کاهش اسـت، توضیح داد: «دلایل این پدیـده می‌تواند بسـیار متنوع باشـد و در قالب‌های مختلفی طبقه‌بندی شود، اما من از دلایل اصلی شروع می‌کنم و بـه تدریـج دلایـل فرعی و جزئیـات را توضیـح می‌دهـم». او ادامـه داد: «ایـن روزها دانش‌آموزان یـا والدین آنان تمایل کمتری به مدرسـه پیدا کرده‌اند یا اینکه در زمینه نتایج امتحانـات نهایی و امتحانات پایان‌دوره‌ها، ضعف‌هایی مشاهده می‌شود. ملاحظـه می‌کنیـد کـه میانگیـن معدل دانش‌آموزان سراسر کشور بین هشت تا ۱۳ گزارش شده است. علت همه این کاستی‌ها و دلسـردی‌ها این است که کارکرد مدرسه زیر سؤال رفته است». قادری ادامه داد: «در گذشته، کارکرد مدرسه این بود که دانش را از کتاب‌های درسـی و ذهن معلم به ذهن دانش‌آمـوز منتقل کند تـا دانش‌آموز آن را بیاموزد و با همان دانشـی که فراگرفته است، تبدیل به یک کارمند شده یا در جایی مشغول به کار شـود و پستی به او محول شود». او اضافه کرد: «این کارکرد، ۵۰ سال پیش کارکرد مناسـبی بود. یعنـی انتقال اطلاعات از کتاب درسی به ذهن دانش‌آموز که باعث می‌شد که ما بتوانیم مثلا کارمند یا شهروند تربیت کنیم. اما این کارکرد در حال حاضر از بین رفته اسـت. یعنـی با انتقال دانش‌ها نمی‌توان شـهروند مطلوب قرن ۲۱ تربیت کرد». او با اشاره به مرگ مدرسه گفت: «علـت آن همین وضعیتی اسـت که مـا در فضای مدرسـه و در کلاس‌های درس می‌بینیم، جایی کـه دانش‌آموزان و حتی خانواده‌ها نیز اخیرا نسـبت به برنامه درسـی مدرسـه و آموزش‌هـای آن دچار تردید شـده‌اند. آنان نگران هسـتند که اگر فرزندشان مثلا مدارج عالی ارشد و دکتری را بخواند، چه خواهد شد؟ آیا بهترین شغل را به دسـت خواهـد آورد؟ ما این حس را در دانشگاه‌ها که حضور داریم نیز در میان دانشجویان احساس می‌کنیم».

جدول ۵۱۸۰ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- ثابت و قطعی‌شـده- ضدحمله- شیرینی متـداول اصفهانی‌هـا در هنگام نوشـیدن چای ۲- شهرستانی در اسـتان قزوین- ساقه خوراکی ۳- لمس‌شده- سپاسگزاری- تکنیک ۴- دوقلو- رعد- ایشـان ۵- کشتی جنگی- شکوه، عظمت- صندلی دندان‌پزشکی ۶- گزارش- دروغی- پشت سـر ۷- بی‌نظیر- ضروری- گوشـه‌ها و کرانه‌ها ۸- ضمیری عربی- دلـداده مجنون- هفدهمین سوره قرآن- چاشنی غذایی ۹- تحریک شیطانی- به‌هیچ‌وجـه- همبسـتگی ۱۰- بیهـوده- همراه پشـتک- مدفن شـهید مـدرس ۱۱- شـاهزاده- منظـم- از طوایف قشـقایی ۱۲- جنگ و جدال- مزرعه آخـرت اسـت- خدایـی ۱۳- کلیدی در موسیقی- کاغذفروش- بیماری اختلال عمل کبد ۱۴- آگاهانه- مجموعه‌داسـتانی نوشـته صادق چوبک ۱۵- بدذات- صدر- زبانه آتش

عمودی:

۱- واضح و آشکار- نام خداوند در دین یهود- رسوم ۲- نور اندک- مهاجم انگلیسی تیم فوتبال بارسلونا ۳- پدر انقلاب صنعتی در اروپا- صفت باد- دندانه سـوهان ۴- فیلمی ساخته داریوش مهرجویـی با بازی لیلا حاتمـی- واحد مکالمات تلفنـی- برطرف‌کردن زنگ از فلـز ۵- مرطوب- قوم حضرت موسـی(ع)- نوعی شیرینی ۶- پول شـیلی- از القاب حضرت فاطمه(س) به معنی پاکدامـن- هدیـه‌دادن ۷- یـواش- پنجمین ماه سـریانی- بیماری ناشـی از تجمع اسـید اوریک در خـون ۸- خیـس- زاده چهارپایان- محلی- جانشـین او ۹- قطب منفی باتری- یوغ- مشاور ۱۰- سهیم- بی‌سـروصدا- مهم‌ترین وسیله ارتباطی شـهرها ۱۱- پوسـت‌کنده- حالتـی مخصـوص زن آبسـتن- نـام دیگر شـهر ابرکـوه ۱۲- خراب- جسـت‌وجو- فـوق ۱۳- نوعـی حلـوا- گاز نجیب سـبک- جابه‌جایی مردم و کالاهـا ۱۴- تابلوی رنگ روغن زیبا اثـر هنرمندانه ون‌گـوگ- حرف همراهی ۱۵- از بخش‌های اوسـتا- فراگیرترین شیوه چاپ در جهان امروز- خوراکی از تخم‌مرغ

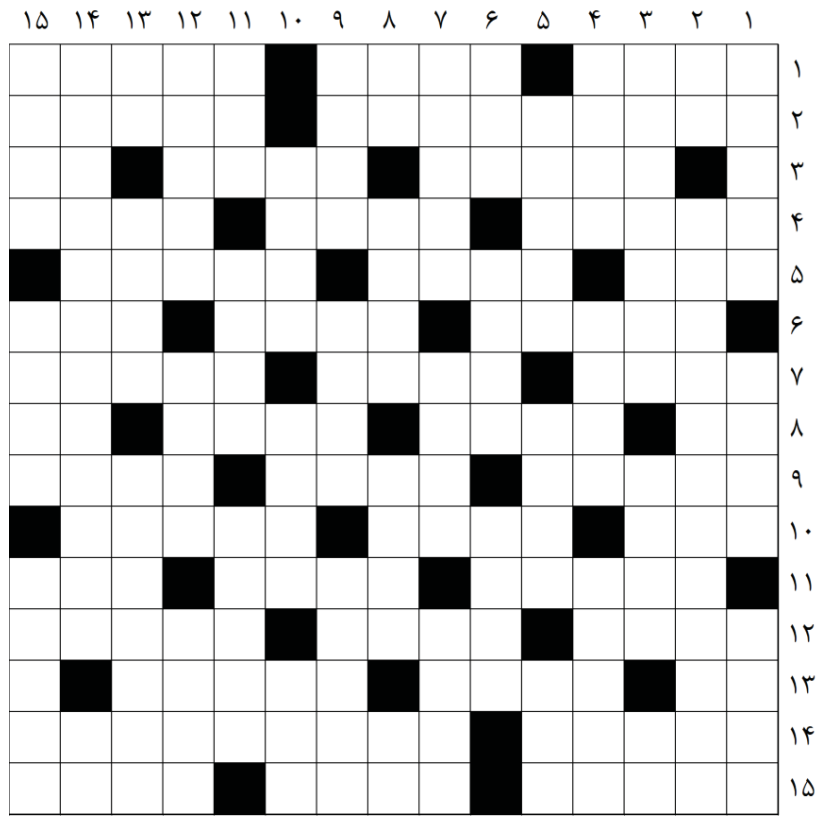

حل سودوکو ۴۱۷۵

۲	۴	۹	۳	۷	۸	۱	۶	۵
۸	۷	۶	۵	۱	۲	۹	۴	۳
۱	۵	۳	۴	۶	۹	۸	۲	۷
۷	۹	۱	۶	۲	۴	۵	۳	۸
۴	۸	۲	۷	۳	۵	۶	۹	۱
۶	۳	۵	۸	۹	۱	۲	۷	۴
۳	۱	۴	۲	۵	۶	۷	۸	۹
۹	۲	۷	۱	۸	۳	۴	۵	۶
۵	۶	۸	۹	۴	۷	۳	۱	۲

۹	۴	۸	۱	۶	۷	۵	۲	۳
۵	۷	۲	۸	۹	۳	۶	۱	۴
۶	۱	۳	۲	۵	۴	۹	۸	۷
۳	۲	۷	۶	۸	۵	۱	۴	۹
۱	۶	۹	۳	۴	۲	۸	۷	۵
۸	۵	۴	۷	۱	۹	۳	۶	۲
۴	۳	۱	۵	۲	۶	۷	۹	۸
۲	۸	۵	۹	۷	۱	۴	۳	۶
۷	۹	۶	۴	۳	۸	۲	۵	۱

حل جدول ۵۱۷۹

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ا	ه	ک	■	م	ع	م	ا	■	س	پ	ی	د	ا	ر
۲	س	ر	و	ش	ا	ص	ف	ه	ا	ن	ی	■	ا	ل	م
۳	ب	ا	ل	ن	■	ب	ا	ر	م	ر	م	■	ن	د	ه
۴	س	■	م	و	س	ا	د	■	د	ا	م	غ	ا	ن	■
۵	ر	ا	ه	ا	ه	ن	■	ک	ن	س	ر	ت	■	ک	چ
۶	غ	ط	■	ی	ت	ی	م	ه	■	ا	د	ن	ا	■	ا
۷	■	ا	س	ی	ا	■	س	ن	ا	ن	■	م	م	ل	و
۸	ج	ع	د	■	ر	و	ب	س	پ	ی	ر	■	ر	ا	ش
۹	ر	ت	و	ش	■	ج	ب	ا	ر	■	ا	ر	ی	ا	■
۱۰	ق	■	م	و	ج	د	■	ل	ا	ن	د	ا	■	ق	ی
۱۱	ه	م	■	ب	ه	ا	ر	ی	■	ک	ا	ن	و	ل	ا
۱۲	■	ت	ی	ر	ا	ن	ا	■	ب	و	ر	ی	ا	■	ز
۱۳	ت	ه	م	ت	ن	■	س	ر	ا	ن	■	ن	ر	م	ه
۱۴	ر	و	ی	■	ج	و	خ	ه	ک	ا	ن	ک	س	ت	ر
۱۵	ب	ر	ن	ج	و	ش	■	ا	ت	م	ی	■	ی	ر	ا

سودوکو سخت ۴۱۷۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۹	۱		۳	۶		
		۳	۲					
	۱			۷			۲	
۶						۷	۹	۴
۳			۴		۸			۶
۹	۴	۵						۸
	۹			۲			۷	
					۷	۸		
		۸	۹		۵	۱		

سودوکو ساده ۴۱۷۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۳			۶	۸	۷	۱		
۶		۲			۳			
	۹		۴		۵			
۵		۶						۲
	۳			۶			۵	
۱						۳		۴
			۸		۶		۷	
			۳			۲		۵
		۳	۵	۴	۲			۸